

SPORT

Hårt liv bakom ryskors framgång

ÖSTERSUND (SvD)
Rysk, det vill säga f d sovjetisk idrott, har inte varit särskilt framgångsrik efter kommunismens bejublade fall. I början av 90-talet. Långsamt har den gamla dominansen avtagit.
Ett glansfullt undantag är damskidåknningen, där ryskorna denna vinter tycks vara ohejdbara. Resultatlistornas toppskikt späckas med ryska namn och allra överst tronar alltid Jelena Välbe, som på lördagen i Östersund vann säsongens femte världscupseger av fem möjliga.

Sune Sylvén

JUST NU

Jelena överlägsenhet var nästan löjlig. Efter några kilometer stod det klart att den lilla högenergiska ryskan avgjort. Den enda som bjöd någorlunda motstånd var Italiens Stefania Belmondo, som dock inte kunde undgå ett snabbt bli uppått av den 30 sekunder senare startande Välbe.
Tre mil är visserligen damernas längdistanstävling men ändå blev tidsskillnaderna nästan groteska, i varje fall om jämförelser gjordes med svenskorna, som teoretiskt åkte på hemmaplan vid denna av östersundsborna så skickligt snabbrangerade tävling. Svenskorna verkade dock inte trivas i någon nämnvärd grad trots fina förhållandena, väsensskilda från den förmodade tristessen i den ursprungliga tävlingsorten Kavgolov.

Tyvärr försvann redan på fredagskvällen det enda lilla svenska spänningsmoment som numera finns i samband damskidåkning. En förarglig liten feberattack stoppade Marie-Helen Westin. Därmed förpassades svenskorna till den nedre delen av prislistan, vilket knappast kan ha kommit som någon överraskning. Med undantag av "Billan" Westins seger vid VM i Oberstdorf 1987 har ju praktiskt taget ingen svensk längdåkningsflicka lyckats internationellt sedan Toini Gustafssons glansdagar i Grenoble 1968.

■ "På stället marsch"

Under åren har eländet granskats ur tusen och en synvinklar. Ekonomiska resurser har knappast saknats. Förbundskapten har kommit och gått, vallningsexperter har växlat. Skidtekniken har blivit annorlunda, träningsmetoderna har förnyats, men i resultatväg har i stort sett ingenting förändrats.

Om någon idrottslig verksamhet kan illustrera det dystra militära uttrycket "på stället marsch" är det tyvärr svensk damskidåkning.

Kritiken har stundtals varit från, nästan fräck mot de aktiva, som åtminstone teoretiskt måste förmodas göra sitt bästa i alla lägen.

En förklaring skulle kunna vara att Skidförbundet inte klarat nyrekryteringen ordentligt. De rätta begåvningarna har inte hittats och i så fall är det poänglöst att gnata på de talanglösa.

Samtidigt kan hela satsningen ifrågasättas. Om intresset för skidåkning är så svagt bland svenska idrottstjejer, vore det kanske bättre att satsa pengarna på annat håll?

■ Ryska livet är hårdare

Tyvärr förstärks misstankarna också i en annan riktning: De svenska skidåknarna är för lata i jämförelse med sina ryska konkurrenter, som dessutom står i en sådan märklig särklass att hela den internationella standarden utanför Ryssland kan befaras ha sjunkit.

Vid lördagens presskonferens berättade Jelena Välbe glatt att hon ökat sin träningsdos från 10 000 km till 11 000 km den senaste försäsongen. Hon stortrivdes med livet och hade inte haft det minsta besvär med motivationen, trots att all skidverksamhet gjorde att hon kunde vara tillsammans med sin fyraårige son bara ett halvt år i taget.

Det ryska livet är hårdare, sa lördagens silvermedaljör Belmondo med ett förklarande och något resignerat leende.

Är det dags för förbundskaptenen Åsa Mattsson och hennes kolleger att blanda bark i brödet?

Mogren väntar på formtoppen

ÖSTERSUND (SvD)
In för säsongens femte deltävling leder inte oväntat Björn Dählie världscupen. Närmast i sammandraget jagar Torgny Mogren, som vann den milloppet i italienska Sappada senast.
På söndagen är distansen tre mil och stilen fri.
- Det skall faktiskt bli skönt att få åka en lite längre distans. Jag har inte åkt åkt en tremil sedan SM förra säsongen, säger Torgny.

Inte helt på topp
- På en längre sträcka blir det inte samma hets och stress. Man får en chans att hitta rytmen ordentligt.
Fast helt säker på att han skall hitta rytmen i Östersunds tänkta OS-spår har han inte, Mogren.
- Jag har väl inte känt mig helt på topp de senaste dagarna. Men det där vet man aldrig, man kan känna sig fruktansvärt seg på träning och ändå vara i form, säger Torgny, som inte direkt söker att ryska Kavgolovo inte kunde arrangera och att Östersund istället fick tävlingen.

Laddar upp ihop
- Det är helt perfekt. Världscuptävlingar 40 minuters bilresa hemifrån är man inte bortskämd med. Dessutom är det verkligt fina banor, perfekt preparerade i fin terräng.
Nu bor förstas inte Mo-

gren hemma i Åsarna den här helgen utan på hotell i Östersund tillsammans med landslagskompisarna.

- Det är ju det här med uppladdningen. Det skulle kännas konstigt att inte ladda ihop med de andra, det hör ju till.

"Har blivit klokare"
Torsdags valde Torgny att stå över Åsarna-spelen, kylan var för sträng.
- Det var inte med lätt hjärta. Jag hade gärna velat åka. Men det var nog ett klokt beslut.
- Jag lovade mig själv inför säsongen att inte ta några risker. Hade jag åkt torsdags kan jag garantera att mina lufttror tagit så mycket stryk att jag inte kunnat åka den här helgen. Jag ångrar att jag inte sagt nej fler gånger genom åren. Jag har blivit klokare, men det har tagit tid...

Vem vinner söndagens tremil?
- Det är nog dags för Smirnov, jag tror han är på gång. Men det blir många om budet.
- Dählie är alltid farlig, förstås. Myllylä eller Iso-metsä bör snart få till det. Prorokuror kan också åka fristil om han är i form. Och så är ju "Hinken" (Henrik Forsberg) frisk och i form. Det ser öppet ut.

GERT-OWE GÄRDER

Sportchefer: Sune Sylvén, tel 08-13 51 95, Gert-Owe Gärder (tf), tel 08-13 52 76, Fax: 08-618 21 77

Svenskt prestigemöte i Qatar

Magnus Larsson spelar både mot och med Stefan Edberg i dagens ATP-final

DOHA (TT)
Tennisåret 1995 inleds med ett prestigefyllt svenskt kungamöte i finalen av Dohas ATP-turnering på söndagen. Magnus Larsson utmanar Stefan Edberg om vem som är Sveriges bästa tennisspelare. Därefter förenas träningskollegerna i Dohas dubbelmatch.
Larsson och Edberg spelar på söndagen den första helsvenska finalen på tennistouren på exakt två år. Då besegrade Nicklas Kulti Christian Bergström i finalen av Adelaides ATP-tävling.
Inte sedan Mats Wilanders dagar har Edberg haft sådan konkurrens från en landsman som den Larsson nu står för.
Edberg, som vann i Doha i fjol, slog ut Henri Leconte med 6-2, 7-6 (7-5) i sin semifinal på lördagen.

Larsson

Därefter gjorde Magnus Larsson processen kort med Michael Stich. Höstens svenska stjärnskott vann med 6-3, 6-2 över den tyska spelare han tidigare hade sex raka förluster mot.
Därefter gick Larsson och Edberg ut tillsammans och besegrade fransmännen Guy Forget/Olivier Delaître i dubblens semifinal 6-3, 7-6 (8-6).

Felfritt spel

I söndagens dubbelmatch mötters ryssen Andrej Olhovskij och holländaren Jan Siemerink.

- Jag spelade felfritt, inte ett misstag, sade Magnus Larsson efter lördagens matcher.

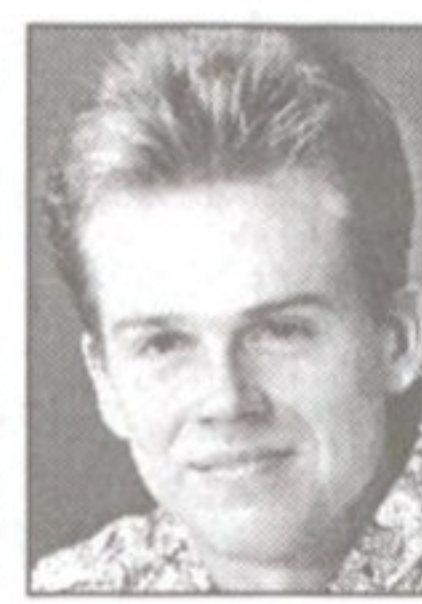
- Även om jag vann senast mot Stefan så är han favorit i finalen, men jag har ingenting att förlora, tillade han.

Det märks att det finns prestige i matchen mellan de två svenskarna. Edberg nämner inte december-förlusten i Grand Slam Cup mot Larsson. Han påpekar istället att det står 1-1 i matcher på den officiella ATP-touren när TT när honom på hotellet i Doha.

- Wilander slog mig 1988 sedan vann jag 35-40 matcher mot svenskar innan Larsson slog mig i Monaco 1991. Men den gången kom jag direkt från Tokyo-flyget, sade Edberg.

Han var sedan obesegrad igen av svenskar fram tills i fjol

då flera landsmän lyckades vinna mot honom. Konkurrenter och kollegor Edberg, som slog Larsson i Stuttgart 1992, uppskattar att en landsman gjort honom sällskap i toppskiktet.

Edberg

- Det var säkert 6-7 år sedan en svensk var uppe och fightades senast. Vi har båda spelat bra här och det kommer att bli en rolig final, sade Edberg, som en längre tid sparrat mot Larsson.

De två svenskarna har tränat ihop och inspirerat varandra under hela juluppehållet, led-

da av DC-kapten Carl-Axel Haggeskog, som också coachar Larsson.

- Vi har kört sedan 17 december, först i Växjö sedan här, så vi känner varandra väl nu, sade Larsson.

Edbergs seger över Leconte var väntad, men Larssons seger över Stich var ännu en skräll av Blekinges tennisstolthet.

Starkare i år

Larsson är sedan Davis Cup-succén mot USA i september ifjol en klass starkare än förr.

Han har sedan den framgången bara förlorat mot spelare rankade i topp-tre - Pete Sampras, Goran Ivanisevic, samt just Stich, när denne fortfarande var trea i världen.

- Det är otroligt skönt. Det ger råg i ryggen, sade Larsson

om sin höststatistik.
Han vill inte låta den sviten göra honom till favorit mot världssjuan Edberg.

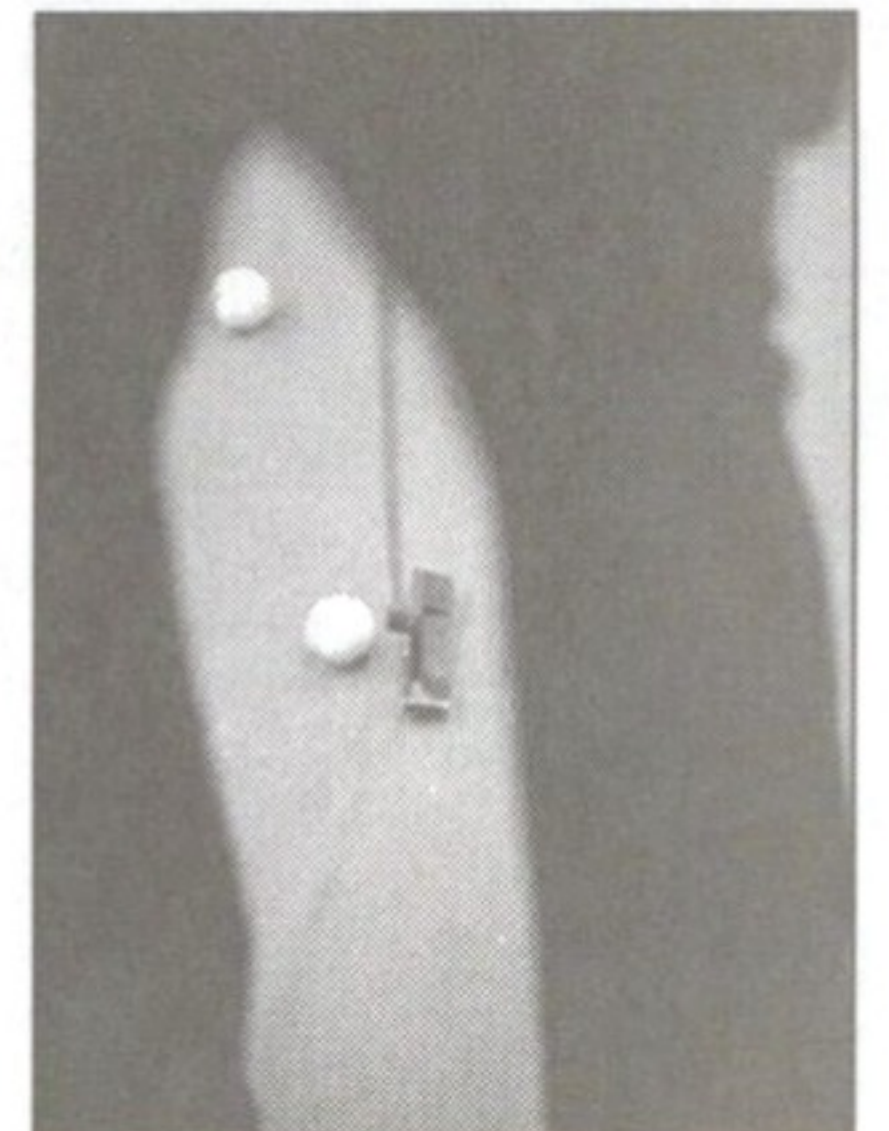
- Edberg var i topp-tre under många år och han har haft bra slagträff här. Det blir en bra match, sade Larsson och bekräftade Edbergs syn på finalen.

Edberg, som inte vunnit en Grand Slam-titel sedan 1992, siktar på att ta sin sjunde Grand Slam-titel i år.

- Jag ska vinna minst en Grand Slam-turnering i år, det är vad jag siktar på, sade Edberg.

- I den form jag är i nu är det mycket möjligt.
Närmaste målet är Australiska mästerskapen som inleds 16 januari.

PÅL BURMAN

TILL AKTIVIADEN PÅ Älvsjömassan utanför Stockholm kom under lördagen 25 000 besökare. Här kunde den som ville bland annat prova på idrotter som Kendo (kämpfäktning), amerikansk fotboll, bangolf och olika former av självförsvar.

Aktiviaden lockar storpublik

Bortom leken diskuterades idrottens framtid • "För lite kvinnligt tänkande"

Passar kommande generationsvärderingar och intressen in i idrottens föreningsliv?

För den som under några hektiska dagar roat sig med olika idrottsgrenar i Aktiviaden, inne i Älvsjö mässhallar, verkar frågan ovidkommande. Ändock har den sprängkraft.

- Dagens ungdomar har egna värderingar, de låter sig inte präglas av sina föräldrars åsikter, menade Anna Pauli i en framtidsprediktion.
- Idrotten klarade sig bra i det jordbruksamhället som växte till ett industrisamhälle, men frågan är vad som sker när vi nu så snabbt glider in i informationssamhället.

Anna Pauli är själv uppväxt inom idrottens led, varför hon tillåter sig ha synpunkter på ett föreningsliv som ibland styrs allt för konservativt.
På andra sidan väggen till föreläsningssalen kan inga som helst svaghetstecken avläsas. Där har ett 50-tal idrottsgrenar återigen samlats under samma tak. Publikens kommer i mängder, varför det säkerligen blir 25 000 besökare till Aktiviaden även i år.

Det hela får ses som ett idrottsligt enhetligt besked om att här finns utrymme för alla. Aktiviaden som händelse ger besked om att idrottsrörelsen utvecklas och inte alls behöver vara konservativ.

Tittar in i framtiden
Men låt oss lämna de idrottsliga händelserna ut i bland monitörerna, och på nytt stänga dörren in till föreläsningssalen.

Vi lämnar Peter Forsberg där han skriver autografer, Jan Boklöv som instruerar i backhoppning, biljardvärldsmästaren Henrik Larsson med sina eleganta stötar, "Roddarn" Andersson vid cykeln, världsmästarrinnan Susanne Gunnarsson vid sin kanot, "Loket" Olsson vid sina bingolotter och AIK:s allsvenska fotbollsspelare i utmanarmatcher mot alla som känner sig hägade.

Ja, vi lämnar det pågående idrottslivet som så väl täcker rubriken Aktiviaden, och känner på idrotten i framtiden.
- I framtiden bör idrottsystemställningar ge upplevelser, säger Anna Pauli. Hälsa är inte bara fysiskt välmående utan lika mycket psykiskt välmående. Andra framtidspunkter

handlar om Ansvar, Miljö, Etik och Personlig utveckling.

I nästa moment kommer hon till att alla idrottsgrenar har alldeles för lite kvinnor i ledande funktioner.

- Varför kan man fråga sig, särskilt som alla framtidsskärare säger att vi går allt ett mer mot kvinnligt tänkande.

Måhända är det problem med ledare som gör idrotten till ett något tungrott fenomen. Det verkar så när Anna Pauli efterträds av Bromma Pojkarnas konsulent Johan Pellas.

Denne informerar om att Bromma Pojkarna har 225 ledare. Bara under den närmaste tiden måste ett 50-tal nya skaffas fram.

Överorganiserad idrott

Under första året är det inte frågan om att ledarna skall vara några idrottsliga kreatörer eller nyskapare, utan mera fungera som sociala trivselmänniskor som ser till att skapa ordning och reda inför matcher.

- Men jag försöker varna de nya ledarna för att försöka styra ungdomarna för mycket, menar Johan Pellas. Idrottsrö-

relsen har blivit överorganiserad. Man har glömt bort att det enkla ofta är det bästa.

Hur som helst verkar Bollstanäs SK, från Upplands Väsby, tidigt ha satt framtidens på sin dagordning. I Bollstanäs finns det gott om kvinnliga ledare. Två som framträder i Aktiviaden, för att berätta om klubbens målsättning för sina 1 500 medlemmar, är Marianne Söderkvist och Monica Alm Larsson.

- Ett tag kände vi att det höll på att bli olika småklubbar i klubben, men nu har vi skaffat ett väl fungerande nätverk mellan herr- och damfotboll, basket och innebandy.

Ledarna umgås tillsammans oavsett idrottsgren, föreningen utnyttjar resurserna på ett enhetligt sätt.

Ett sådant tänkande kan ge annorlunda effekter - exempelvis som att fotbollslaget på herrsidan alltjämt har varit i division 5 medan tjejlaget tagit klivet upp i division 1.

Ge idrotten ett kvinnligt tänkande, var det inte det som framtidsskärarna tipsade om? Kanske Bollstanäs är en föregångsklubb, det verkar så.

Idrotten har mycket att brottas med, men denna kulturrörelse klarar uppenbarligen av sina svängar bra. Från försök att se in i framtiden, till de snabba motdragen mot dopande pojkar och män, liksom anorektiska flickor och kvinnor.

Men vad händer om de tankar som florerar i Danderyds kommunstyrelse sprider sig land och rike runt?

Vill skrota traditionen
I Danderyd tycker nämligen kommunstyrelsens ordförande Björn Hamilton (m) att samtliga ungdomar varje år skall få en viss summa pengar av kommunen. Den summan får ungdomarna göra vad de vill med.

Hamilton vill med andra ord skrota den traditionella uppläggnings och aktivitetsskott till föreningarna.

- Ett kaotiskt förslag, deklarerar föreningarna i Danderyds kommun.

Diskussionen i Aktiviaden visar att idrotten förvisso ställer upp på nya ideer, om än inte på förslag likt det i Danderyd.

LEIF EKSTIG

Suverän Välbe slår rekord

ÖSTERSUND (SvD)
Jelena Välbe gjorde det igen. I säsongens femte världscup-lopp, en tremil i Östersund, vann den 26-åriga ryskan sin femte seger.

Sällan har en skidåkare varit så överlägsen sina konkurrenter. Fem raka segrar i världscupen är rekord, det har varken Gundie Svan eller Björn Dählie klarat av.

Alla letar förstas efter förklaring. Varför är ryskorna - bakom Välbe i den totala världscupen kommer fyra rysk kort till - i längdskidåkning för damer?

Välbe själv har ingen riktig förklaring, men försöker.

- Vi tränar hårt och det är stor konkurrens inom laget.

Ökat träningsdosen

Tränar hårt är ingen överdrift. Jelena Välbe säger att hon ökat på träningsmängden inför den här säsongen. Hon räknar inte träningsstimmar, men väntar på kilometerlöpning, rullskidåkning och skidåkning.

- Jag har ökat träningsmängden från 10 000 till 11 000 kilometer.

Ryskornas framgångar i skidspår har inte kommit gratis. Varje månad kallar tränaren Alexander Grusjin till träningsläger. Varje läger varar 20-25 dagar.

- En månad, maj, är vi lediga. Då umgås jag med familjen i Moskva, säger Jelena, som under vinterhalvåret inte ser mycket av sexårige sonen Mykka.

Van vid det hårda livet

- Jag träffar honom inte alls under tävlingsåret november-april, säger hon, och hävdar att den tillvaron inte påverkar tävlingsglädjen.

- Jag är van, så här har det alltid varit.
Tvåan i lördagens tävling, italienskan Stefania Belmondo, räknar inte sina träningsmil, men vet ändå:

- Vi italienskor tränar inte lika hårt som ryskorna, det gör nog ingen. De är hårdare och tuffare än vi andra. Kanske för att de lever ett hårdare liv.

Trea i loppet blev Nina Gavriljuk, Ryssland. Svenskorna? "Billan" Östlund var febrig och kom inte till start. Antonina Ordina är inte i form och blev 19:e flicka, drygt åtta minuter från täten.

GERT-OWE GÄRDER

Världsmästare vann GP-lopp

MALUNG (TT)
Förra årets världsmästare i skidorientering, Ivan Kuzmin från Borlänge, vann lördagens GP-tävling i Malung före Per-Ove Bergqvist och Bertil Nordqvist från Fältjägarna i Östersund.

- Min tekniska åkstil passade bra i den smärtsamma terrängen. Jag har utnyttjat min rutin och bara gjort ett par småmissar, summerade Ivan Kuzmin.